

A large, stylized, black letter 'K' is centered on a white background. The letter is composed of thick, solid black strokes. The vertical stem of the 'K' is on the left, and the two diagonal strokes extend from the top and bottom of the stem to the right. The letter is partially obscured by red text.

De kleine

20

De K is weer in de maand. De K van Klei, van Keramiek, van Kunst. Maar ook van Kijken, Koesteren, **C**reatief en Knowhow. Kijk & lees in **de kleine K** wat er met Klei Kan.

de kleine **K**

nummer 20 augustus 2016

de kleine K

is hét onafhankelijke digitale keramiek-
magazine.

Elke maand vol inspiratie en knowhow. Met de
weerslag van mijn persoonlijke zoektocht naar
kwaliteit.

Van de inspiratie die het werk geven kan, van
de knowhow die de kunstenaar biedt.

Van het eigen karakter, dat iets laat zien van
de laag onder de werkelijkheid, het mysteri-
euze dat toch altijd een element van goede
kunst is.

Inspirerende keramisten dus en lekker prakti-
sche technische oplossingen.

Met op het podium geselecteerde tentoon-
stellingen en andere interessante evenemen-
ten. En op de **Facebook** pagina het actuele
keramieknieuws.

Mels Boom

De artikelen bieden ook veel mogelijkheden
om door te klikken naar websites: klik op de
gekleurde teksten of op de afbeeldingen. Klik-
ken aan de zijkant van de pagina's is gere-
serveerd voor doorbladeren in iBooks.

Gebruik het liefst **Acrobat Reader** om dit
magazine te lezen. In dat programma werken
ook de links naar andere pagina's in dit docu-
ment.

Als u op een pagina linksonder op de kleine K
klikt, gaat u naar de inhoudsopgave.

**Klik hier als u de tekst
hierboven niet kunt lezen**

*Op de vorige pagina: Frances Lambe, **Fire Dragon Egg**, 2013, 47 x 19 x 19 cm. Foto: Rory Moore*

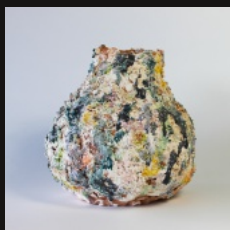
INSPIRATIE

Teresa Gironès
Van object naar subject

Frances Lambe
Tegenstellingen

Guy Marshall-Brown
Ongebruikelijk

INSPIRATIE momenten

Michal Fargo
Bente Hansen
Reinhilde Van Grieken
Rafa Pérez

KNOWHOW decoratietechnieken

Fernand Everaert
Laat zien hoe hij een werk
maakt. Met een speciaal voor
de kleine K gemaakte film

KNOWHOW wat en hoe

Wat
Grondstoffen:
Kryoliet
Hoe
Veiligheids Informatie Bladen

PODIUM & kleipers

Iets om niets
Gemeentemuseum Den Haag

Eigen weg

Colofon

Inspiratie

Teresa Gironès

Van object naar subject

Hoofden, bustes, soms alleen een bovenlijf, soms ten voeten uit. De figuratieve personages van Teresa ogen op het eerste gezicht zoet en decoratief, maar er is duidelijk meer aan de hand. De expressieve uitdrukking, de haast overdreven grote ogen. Het zijn beelden van kinderen, mannen, vrouwen... Hun sprekende gezichten eisen de aandacht van de toeschouwer op, zetten hem aan tot reflectie, de figuren transformerend van ogenschijnlijk passief object naar een actief subject. Keramiek met een verhaal, een aanklacht.

Sociaal bewogen, [Teresa Gironès](#) interesseert zich voor de mens *an sich*; ziet schoonheid maar vooral misère. Pessimistisch mag je haar niet noemen. Een gelukkig en tevreden mens, maar ze stelt continue vraagtekens bij de waarde daarvan wetende dat er in de naaste omgeving

en in de wereld veel mis is. Van geweld tegen vrouwen, kinderuitleiding tot vluchtelingen; onderwerpen van pijn, verdriet en radeloosheid, vormgegeven in keramiek, al dan niet in combinatie met andere materialen en disciplines.

Dagelijks op weg van huis naar het atelier observeert zij haar omgeving: de mensen op straat, in het park of op de markt, hun huisdieren, hun kinderen... Ze kijkt, is geraakt door dat wat ze ziet, filtert de geregistreerde informatie om deze uiteindelijk te vertalen in beeldend materiaal zoals klei, porselein, foto's en tekeningen. 'Ik probeer hun gevoelens vorm te geven, wat niet altijd eenvoudig is. Achter een gezicht of een figuur van een kind, een jonge vrouw of man, achter de buitenkant zoek ik altijd naar wat er in hen om gaat, maar eigenlijk meer dan dat.' Behalve dat haar beelden emoties en gevoelens tonen, is er ook een mate van ironie en absurditeit te bespeuren.

Door de ogen van...

Een belangrijke basis voor haar aardewerk is fotografie. Tijdens haar zwerftochten over de hele wereld, maar ook op haar dagelijkse route naar haar atelier, legt ze alles vast op de gevoelige plaat. Naast het exposeren van de foto's in combinatie met haar beelden, brengt ze het beeldmateriaal ook over middels zeefdruk of transfers op kleine porseleinen plaatjes of op de beelden zelf. Zoals bijvoorbeeld de grote ogen, een terugkerend aspect bij de meeste stukken. 'De ogen zijn, naast de mond, voor mij het belangrijkste. Eigenlijk een spiegel die de gevoelens laat zien, die toont wat er in iemand omgaat', licht Teresa toe. Expressieve ogen, haast overdreven groot zoals bij Japanse *Manga* strips, die ons aandachtig observeren en ons onderzoeken. Opvallend is dat bij elk paar geen een van twee het zelfde is.

'Ik mag graag werken met zeefdrukken en transfers in combinatie met keramiek en porselein; het geeft veel kracht aan mijn werk en is bijzonder expressief.' Dat Teresa van oorsprong kunstschilder is, laat zich raden. Haar schilder- en tekenachtergrond zie je niet alleen terug in de gebruikte technieken, maar ook in het stripachtige van de details zoals ogen en mond. Toen in Spanje nog niemand daar mee bezig was, was zij er al druk mee aan het experimenteren. Naast haar beelden maakt ze ook boekjes van verschillend formaat, tekent, schildert en schrijft op papier en bindt het in met een omslag van porselein waarop ook weer afbeeldingen middels zeefdruk of transfers. Kleine kunstwerkjes. Zoals ook de metalen vogelstrikken met daarin 'gestrikt' plaatjes of scherven porselein met daarop

afbeeldingen van gevangenen in het concentratiekamp Mauthausen, een vrouw die fysiek wordt mishandeld... De strik en de afbeelding versterken elkaar, beklemmend pijnlijk.

Hol

Haar keuze om na haar afstuderen een andere weg in te slaan en voor keramiek te kiezen, heeft ze nooit betreurd. Eenvoudig was het niet, mede omdat er in die tijd weinig opleidingsmogelijkheden in Spanje waren. 'Maar het bood me de mogelijkheid om me los te maken van de academisch wereld. Misschien juist wel omdat ik, behalve de basisprincipes van het draaien, middels zelfstudie en jarenlang experimenteren een eigen techniek heb kunnen ontwikkelen. Keramiek is voor mij mooi, zacht, decoratief, maar... ook sterk, expressief en intens. Het is een medium waarmee ik me volledig kan uiten. Ik ben niet van het abstracte, ik werk bewust figuratief, ik wil graag een verhaal vertellen, bepaalde emoties en situaties in beeld brengen.'

Haar beelden ogen lomp en zwaar maar zijn opvallend licht, juist omdat ze hol zijn. Met platen klei, variërend van 1,5 tot 2 cm dik, bouwt Teresa de stukken snel op. Ze vouwt en plooit de klei, haar handen leiden haar. Al werkende modelleert ze details zoals oren, neus, mond en haar om expressie te geven. Na de biscuitstook in een elektrische oven op 1000 °C volgt de afwerking. In deze fase krijgen ook de ogen vorm middels zeefdruk of transfer, andere details volgen middels laag op laag van slib, porselein, oxiden en verschillende gekleurde glazuren, soms aangevuld met repen textiel voor de juiste textuur en volume: knalrode lippen, goudgele lokken... Kleurschakeringen die doen oplichten en tegelijkertijd contrasteren. Na de tweede en laatste stook op 1240 °C worden, afhankelijk van het werk, andere materialen zoals hout of metaal toegevoegd, wat het een toegevoegde waarde geeft, het verhaal versterkt. Zoals bijvoorbeeld **Sempre endavant**, bestaande uit 3 personages op de rug van een turnpaard, mensen met een dubbele personaliteit zoals bestuurders, bankiers of slechte politici. Ogenschijnlijk vriendelijk naar buiten, maar in werkelijkheid hypocriet.

Slachtoffer

Vele van haar werken tonen beklemming, angst, spanning, benauwdheid, een diepe droefheid, dezelfde emoties die de mens al eeuwenlang

ervaart. 'Het is niks nieuws, maar ik zie het nu, bij de mens in de huidige wereld; het resultaat, in het bijzonder bij kinderen en vrouwen. **Nens boxejadors**, kleine kinderen met boxhandschoenen, ogen kwetsbaar. Ze staan symbool voor zij die al van kinds af aan geconfronteerd worden met een moeilijke situatie thuis binnen een gezin en de klappen die ze incasseren vanwege onbegrip en gebrek aan liefde. Veel vrouwen lijden onder wreedheid, bruut geweld dat hen verlamt of doodt. Verkrachting wordt als wapen gebruikt in oorlogen. In onze samenleving zijn vrouwen slachtoffer van verbaal en lichamelijk geweld door hun partner, en het lijkt alleen maar toe te nemen. **Victim Woman** toont de reactie van ongelof, hulpeloosheid en gelatenheid door de ogen van elke vrouw. De werkelijkheid is helaas altijd veel harder dan mijn werk laat zien.'

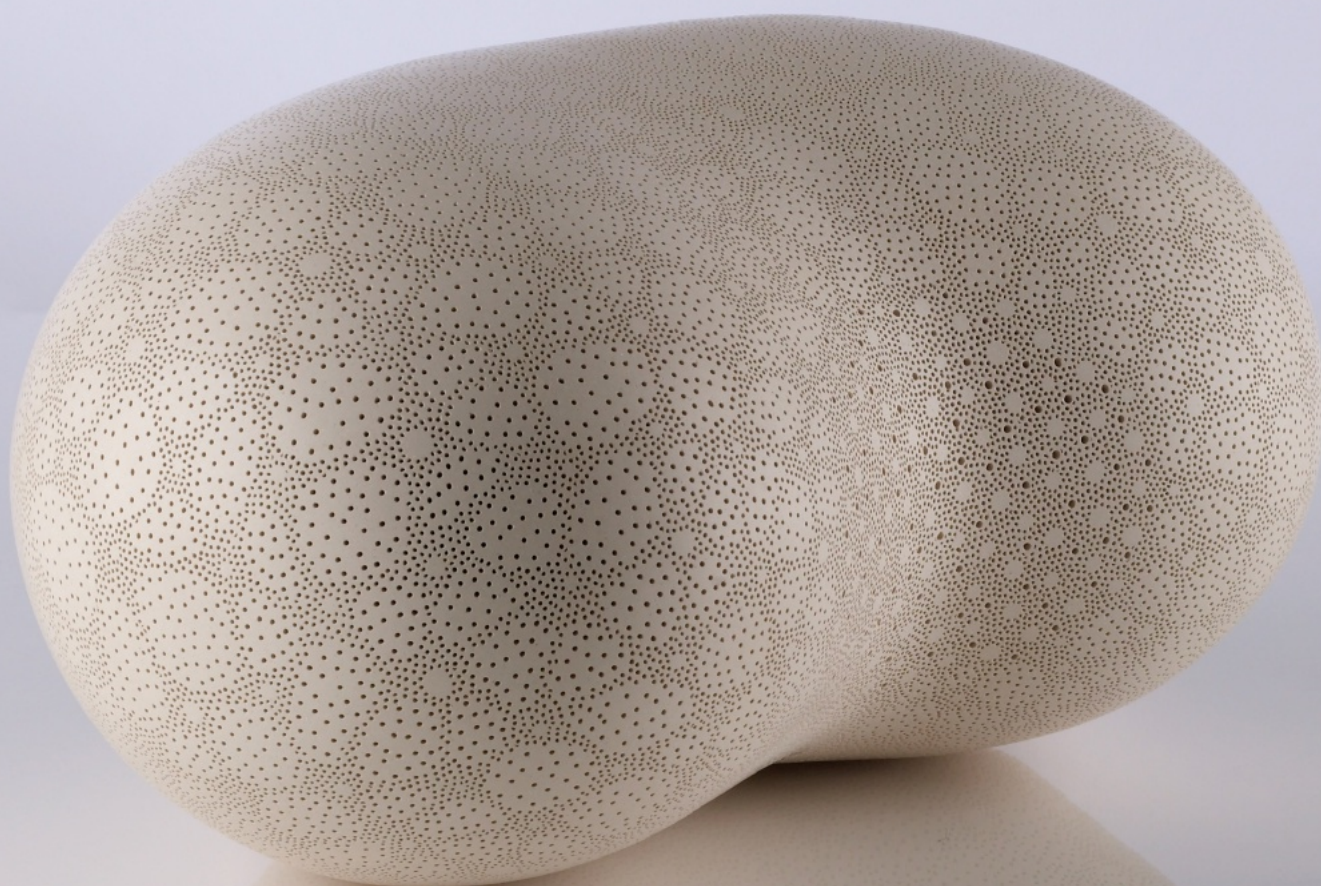
Elvira Groenewoud

Foto op deze pagina: Mels Boom. Overige foto's bij dit artikel: Teresa Gironès

Teresa Gironès (Barcelona, ES, 1941) studeerde Belles Arts i Arts Disseny in Barcelona, met als specialisatie schilderkunst. Na haar studie volgde ze cursussen aan de Escola Massana – Centre d'Art i Disseny – in Barcelona, om zich te bekwamen in keramiek. Ze is medeoprichter van het ACC, Associació de Ceramistes de Catalunya, waarvan ze eveneens tot 2012 vicevoorzitter was. Haar werk is in diverse musea en privécollecties te vinden. Ze exposeert regelmatig, met name in Spanje en Frankrijk. Teresa geeft les in keramiek aan de Escola Oficial de Disseny Llotja in Barcelona. Daarnaast heeft ze haar eigen atelier, waar eveneens een overzicht van haar werk tentoongesteld staat en te koop is.

Frances Lambe

Tegenstellingen

Mooie zuivere vormen, licht van kleur en met een zacht oppervlak. Met patronen van kleine gaatjes, die het werk structuur geven. Het werk van Frances Lambe is, ondanks het kleine formaat, monumentaal. Ondanks de abstractie lijkt er leven in te zitten. Misschien dat dit door de patronen komt of door de vorm, die doet denken aan zeedieren, bonen of schelpen.

Frances Lambe geeft haar ronde, natuurlijke vormen structuur door ze te voorzien van een gaatjespatroon. Soms ook wel door het aanbrengen van een contrasterende decoratie, zoals het **Fire Dragon Egg** (zie pagina 2). Geweldig, twee werelden die bij elkaar komen. Het is een spelen met indrukken uit heel verschillende hoeken. 'Ik vond dingen maken altijd al leuk. Als kind al. Mijn vader was onderwijzer, weg van kunst en zelf amateurschilder. Hij vond kunstonderwijs belangrijk en verzorgde nieuwe manieren om de kinderen op school erbij te betrekken. Met 3-D, textiel of papier-maché. En de volwassenen kwamen ook, in vaders vrije tijd. Ook moeder had de nodige creatieve interesses. Dus het was geen wonder dat ik naar de kunstacademie ging, de National College of Art

and Design in Dublin. Om kunstdocent te worden. Daar maakte ik echt kennis met klei. Alle technieken die voor het onderwijs belangrijk zijn, kwamen voorbij: handopbouw, bouwen met rollen, platen en draaien. Alles wat nodig was om eenvoudige potten te maken. Later, als docent, zag ik dat leerlingen een sculpturale benadering fijner vonden dan het maken van een potje. Bij mijn eigen werk was dat ook zo. Na mijn studie richtte ik me op de twee vakken die ik het leukst vond: keramiek en modeltekenen. Ik ben met klei ook figuratief begonnen; grote stukken, vooral om mijn vaardigheid met klei te ontwikkelen. Een zelf

Op de vorige pagina: **Sea Bean #3**, 2009, 33 x 23 x 17 cm

▼ **Indented Form**, 2013, 39 x 26 x 19 cm

Foto's: Gerry Morgan

opgelegde leerperiode was dat. In de loop van de tijd is er steeds meer abstractie in mijn werk geslopen. Langzamerhand heb ik er de dingen die ik belangrijk vind er een rol in kunnen laten spelen. En zo heb ik mijn eigen weg gevonden.' Tegenwoordig geeft Frances geen les meer. Ze vindt het moeilijk met haar eigen werk te combineren. 'Het is of of. Vooral het gedurende een langere periode lesgeven vond ik fijn. Zien welk resultaat het heeft. Toch geef ik af en toe nog wel workshops.'

Laagjes cake

Op de vraag naar inspiratiebronnen komt er een hele lijst. Teveel om op te noemen. Daar heeft Frances wel een verklaring voor. 'Het krijgen van inspiratie is als de laagjes van een cake. Ze hebben allerlei kleuren, komen van heel verschillende plekken. In de loop van het leven opgedaan. Of gezocht en gevonden door te lezen, te onderzoeken, te tekenen, musea te bezoeken. Of zomaar ontdekt, bij toeval. Elk werk dat ik maak, is daar weer een taartpunt van.' En van het een komt het ander. Een werk van vandaag heeft voor een deel dat van morgen al in zich. Het leidt ertoe, maar het wordt als het goed is weer een nieuwe taartpunt. 'Het is belangrijk

om je intuïtie te volgen, eerlijk te zijn in wat je wilt bereiken. Maar ook om jezelf te kennen, te weten wat je maken wilt. Niet zo makkelijk en het kost tijd om dat uit te vinden.' Zelf heeft ze vooral veel gehad aan het commentaar van anderen. Dat motiveerde om het werk verder te ontwikkelen. Daarbij zijn tegenstellingen een belangrijke leidraad: binnen – buiten, horizontaal – verticaal, glad – ruw.

Equator

Frances bouwt haar werk met de hand op, met rolletjes, die ze wat platter drukt. 'Maar ik begin met verzamelen, lezen en onderzoeken. Dan begin ik te tekenen en kom op die manier op de vorm die ik wil gaan maken. Als dat nodig is maak ik een schets in klei, om de vorm verder te kunnen ontwikkelen. Zodra ik weet wat ik ga doen, maak ik een tekening op schaal en gebruik die om sjablonen te maken. Die helpen me later om de vorm helemaal juist te maken. Dan begint het opbouwen. Ik gebruik verschillende soorten klei, die ik meng om de goede kleur te krijgen. Het opbouwen doe ik in twee helften,

▼ *Undulating Perforated Form*, 2010, 55 x 22 x 15 cm
Foto: Gerry Morgan

▲ **Progression** (8 delen), 2014, elk 17 x 15 x 12 cm ▼ **Maelstrom**, 2011, 46 x 46 x 18 cm. Foto's: Gerry Morgan
Op de volgende pagina: **Sinking** (wandinstallatie), 2009, 500 x 258 x 3 cm. Foto: Rory Moore

vanaf de equator naar boven zagezegd. De twee helften maak ik daarna aan elkaar. De onderste zet ik in een ring van klei, als een soort eierdop, en monteer de tweede helft erop. De naad werk ik af met een lomer. Tijdens het hele proces houd ik het stuk vochtig met doeken en plastic. Al die gaatjes maak ik met een naald. Als het stuk dan klaar is, stook ik het drie keer, telkens op een hogere temperatuur, uiteindelijk op 1200 °C. En elke keer schuur ik het oppervlak weer, met diamantblokjes en schuurpapier.’ Soms gaat er iets fout en het is altijd interessant om te zien hoe kunstenaars daar mee omgaan. Frances: ‘Als je van het paard valt, moet je weer het zadel in! Mislukkingen raken me, maar je kunt er ontzettend veel van leren als je daar voor openstaat en niet opgeeft. En pijnlijke ervaringen vergeet je niet licht. Ik probeer altijd een oplossing te vinden. Tot die tijd houd ik het probleemstuk, daarna gooi ik het weg.’

Verbinding

De gaatjes in Frances’ stukken zijn heel karakteristiek. Waarom brengt ze die aan? ‘Essentieel voor keramiek is, dat het hol is. Er is altijd een ruimte in, open of dicht. Bij de vormen die ik

maak, is die ruimte altijd ontoegankelijk. Dat hol zijn laat ik zien, benadruk ik, door die gaatjes aan te brengen. Ik verbind de ruimte binnen en buiten. Dat geeft voldoening.’

Frances Lambe (IE, 1961) studeerde aan het National College of Art and Design in Dublin en gaf een aantal jaren kunstonderwijs aan de middelbare school. Ze begon in 1993 met het maken van sculpturen in keramiek in haar studio aan huis. Frances stichtte in 1996, samen met anderen, Bridge Street Studios, waar ze tot 2009 werkte. Ze heeft uitgebreid geëxposeerd, nationaal en internationaal. Haar werk is te vinden in meerdere musea en instellingen.

Klik hier voor een film met een interview met Frances Lambe door het Crafts Council of Ireland (20 minuten)

▼ *Hebron Rock Stars, 2016, 44 x 22 x 23 cm*
Foto: Morgan Studios

Guy Marshall-Brown

Ongebruikelijk

De jonge keramist Guy Marshall-Brown probeert schilderkunst en keramiek samen te brengen. Hij doet dat met kleine objecten zonder gebruiksfunctie en op een ongebruikelijke manier. Hij benut het kleioppervlak niet alleen als canvas, maar gaat verder: de schildering is een integraal onderdeel van het object en het uiteindelijke resultaat wordt grotendeels door de oven bepaald.

Guy Marshall-Brown (UK, 1994) is eigenlijk nog maar net afgestudeerd. En toch exposeerde hij al in Singapore, Londen, Milaan en Brussel (Puls). Een hele prestatie. En terecht, want hij laat een nieuwe kijk zien op de beeldtaal die met keramiek mogelijk is. Hij is vooral geïnteresseerd in de verhouding die klei heeft met andere media en in de manier waarop de beeldtaal van andere disciplines, vooral schilderkunst, in klei vertaald kan worden. 'Keramiek en schilderkunst hebben altijd al veel gemeen gehad. Dat is voor mij een reden om meer te willen weten over hun wederzijdse beïnvloeding, vooral in de periode sinds de renaissance. Die wisselwerking is bijvoorbeeld mooi te zien in het werk van de keramisten uit het Amerikaanse abstract impressionisme, die sterk geïnspireerd werden door mensen als Robert

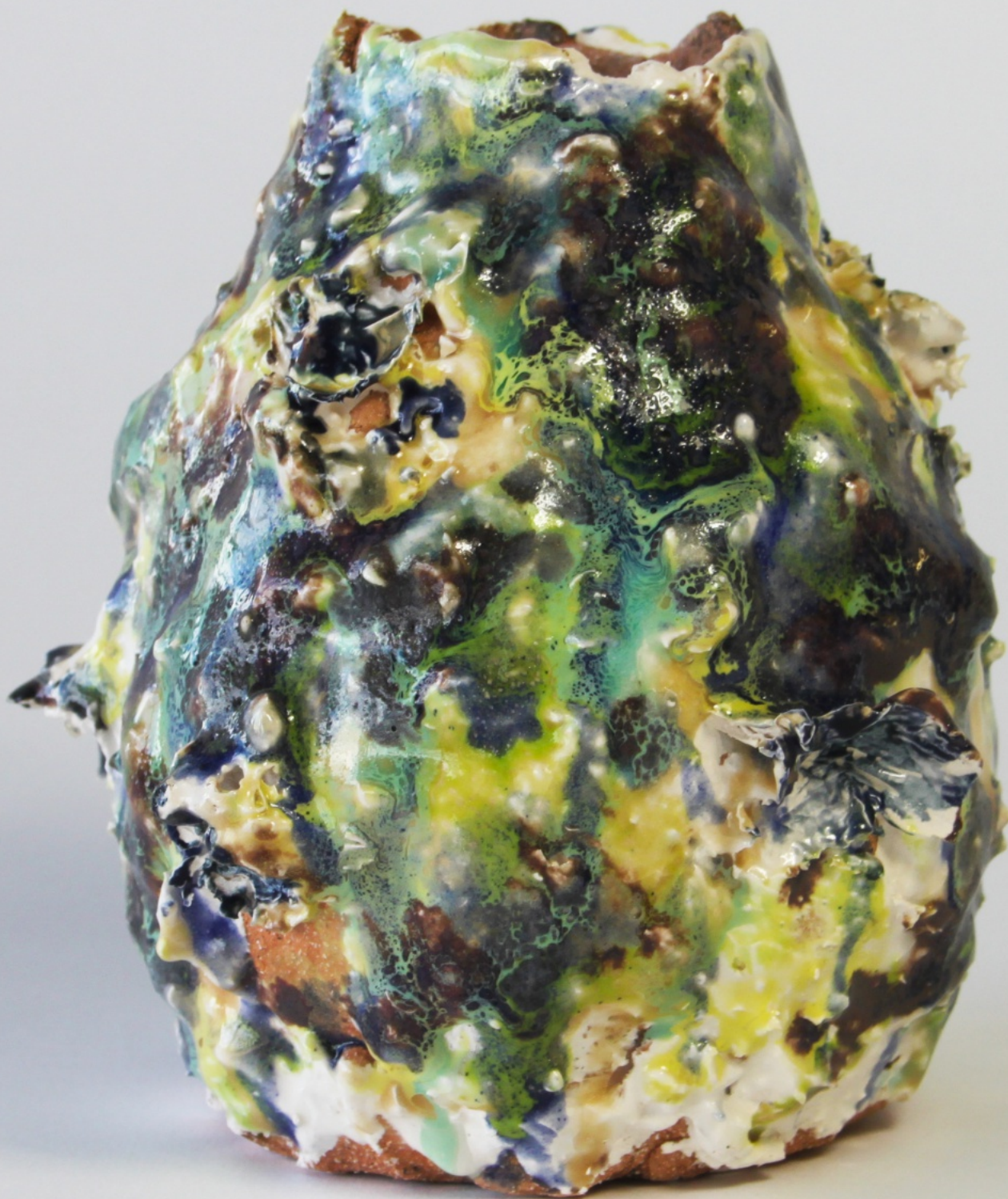
Rauschenberg.' De druppels, slierten en vingerafdrukken in het werk van Marshall-Brown doen daar ook sterk aan denken.

Discussies

Tijdens zijn studie aan de London Metropolitan University, de Sir John Cass faculteit voor kunst, architectuur en design, kwam Guy bij toeval in contact met klei. En het liet hem niet meer los. 'Het materiaal heeft een rijke historie en al gauw raakte ik verzeild in eindeloze discussies over keramiek. En dat niet alleen, ik leerde de basistechnieken aan de universiteit en experimenteerde veel om mezelf ook andere technieken eigen te maken.'

Vorige pagina: *Painting on Board*, 2016, h 42 cm
▼ *Series of Paintings*, 2015, h 19 cm
Alle foto's bij dit artikel: Guy Marshall-Brown

Op de vorige pagina: Zonder titel, 2016, h 16 cm

▲ Sake kommen, 2014, h 7 cm

Op de volgende pagina: Zonder titel, 2016, h 26 cm

Glazuurpatronen

Guy heeft zo zijn eigen manieren om het werk te maken. 'Ik probeer me niet voor te stellen hoe het object er uiteindelijk uit moet gaan zien. Maar ik heb wel een idee, dat ik wil uitproberen. Of een vorm waarvan ik wil uitgaan om te kijken wat er mee kan. Het is een soort samenwerking met de klei, die uiteindelijk toch zelf bepaalt waar het heengaat.' Hij begint met het mengen van allerlei kleisoorten, meestal aardewerkklei, met en zonder chamotte. Soms voegt hij nog wat pigment toe om de klei een andere kleur te geven, die beter past bij het glazuur. Dan bouwt hij met de hand het werk op. Met rollen en door te knijpen. 'Ik heb zo'n beetje zelf uitgevonden hoe ik dat het beste kan doen.' Vervolgens

brengt hij slib aan, meestal een porseleinemengsel. Dat ziet hij als een soort primer, net als bij schildersdoek. Hij bewerkt daarna het oppervlak en brengt structuren aan. Daar kunnen de glazuuren mooi overheen vloeien en zo hun eigen patronen vormen. Na de biscuitstook glazuurt hij het werk met aardewerkglazuren. Die mengt hij zelf met oxides en pigmenten. Tot slot vindt de stook plaats op 1060 °C.

Het resultaat zijn objecten met een wat amorphe vorm, waarover glazuren hun weg gevonden hebben. Strepen en vlekken, in elkaar gevloeid, schijnbaar ongecontroleerd. Op zijn eigen manier stelt Guy de scheidslijn tussen kunst en ambacht ter discussie.

Steun de kleine K!

Help de kleine K gratis te houden
(we hopen dit jaar quitte te spelen...)
zodat u het elke maand kunt blijven lezen.

En inspiratie opdoen.
En tips en knowhow verzamelen.

Steun de kleine K
en maak € 10,- over op
IBAN **NL68INGB0007343733**
t.n.v. Stichting k+K.

Investeer in verrijking van de
keramiekwereld!

(En... natuurlijk is elk ander bedrag ook
heel welkom!)

Met dank aan de donateurs van de vorige
maand!

Of koop de grote K, de kleine K in
boekvorm!

Kijk hiervoor op pagina 35.

of

Michal Fargo

Bente Hansen

Inspiratie Momenten

Reinhilde Van Grieken

Rafa Pérez

γνώθι σεαυτόν

De eigen weg, de allerindividueelste uitdrukking, het is niet iedereen gegeven hem te vinden. Sommigen doen dat nooit. Meestal weten ze het zelf. Dat hun werk karakter mist, frisheid. Anderen hebben hem zomaar te pakken, zonder zichtbare moeite. Waarom? Wat is die eigen weg, hoe vind je hem?

Deze column gaat over die eigen weg. Over het zoeken. Over de obstakels die je tegenkomt. Over de rol van inspiratie. Over de confrontatie aangaan met jezelf. Over de verleiding van goede verkoop. Over namaken. Over de mening van experts. Maar vooral die van jezelf.

Ken uzelve. Dat is een van de wijsheden op de muur voor de tempel van Delphi. Vroeger thuis noemde mijn vader ze altijd de wijsheden van tante Betje, te vergelijken met de bekende bordjes met 'oost west, thuis best'. Maar wijsheden blijven het en het gaat er tenslotte alleen maar om wat je ermee doet. Ook de eigen weg is niet te vinden zonder een beetje zelfkennis. En dat is best lastig. Benjamin Franklin schreef al: 'Er zijn drie dingen ontzettend hard: staal, diamant en zelfkennis.' Toch is het best te doen om je belangrijkste karaktereigenschappen op een rijtje te krijgen. Hun unieke combinatie bepaalt uiteindelijk ook wat je eigen weg kan worden.

Knowhow

Decoratietechnieken: Fernand Everaert

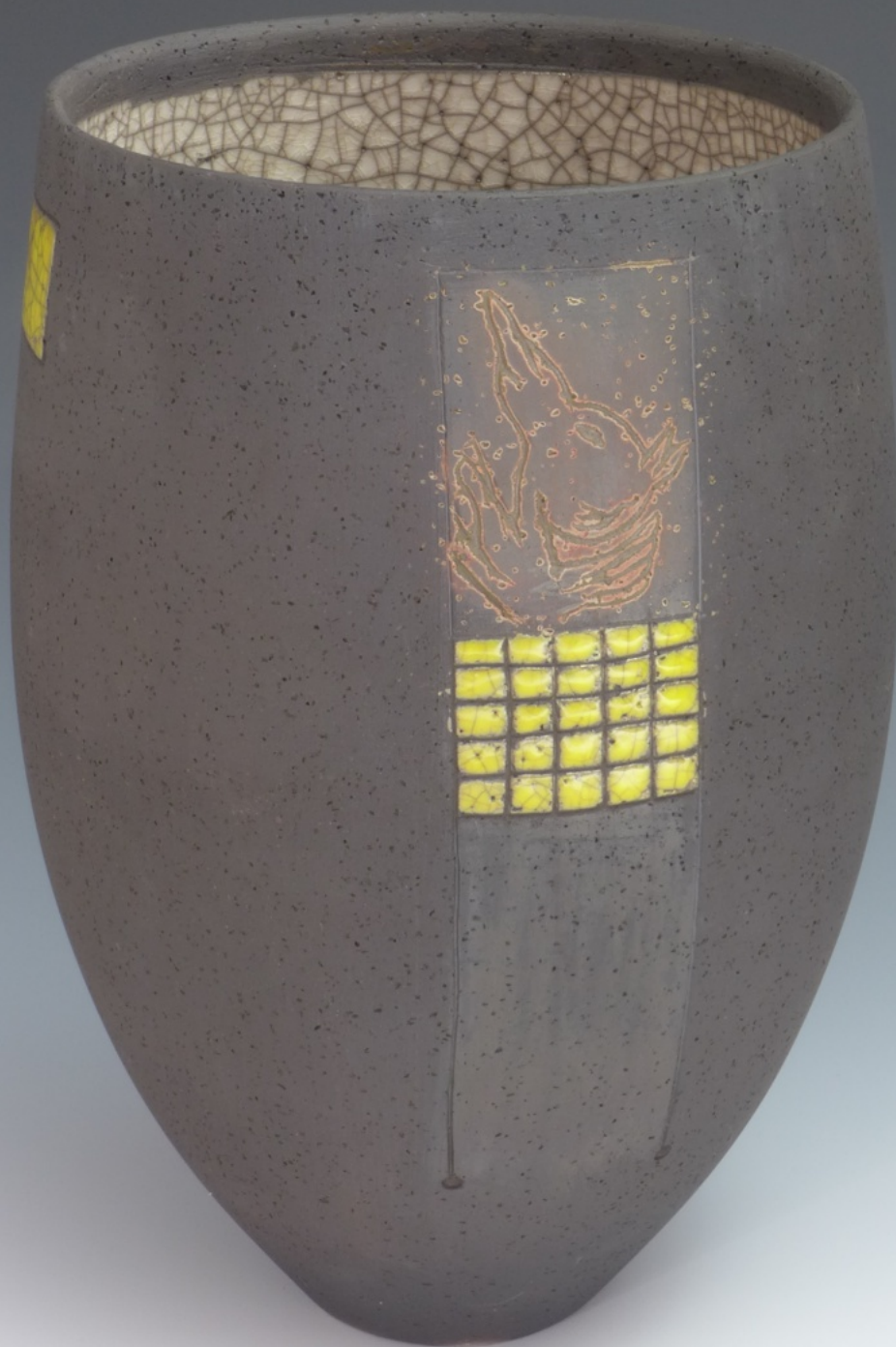
Fernand Everaerts specialiteit zijn kommen. Gedraaid, repeterend, zwart gerookt, met een kleurig contrasterende decoratie. Hij houdt ervan ze samen in een metalen raamwerk in te kaderen, om er zo een installatie van te maken.

Fernand Everaert (Zottegem, BE, 1947) is zo gezegd van alle markten thuis. Hij is niet alleen op bijna alle keramiekmarkten te vinden, maar is ook bekend met heel veel keramische technieken. 'Ik heb na mijn grafische studie 35 jaar in het onderwijs gestaan, les gegeven in keramiek en ook metaal. Lesgeven was mijn eerste passie. Eerst 20 jaar in het kunstonderwijs en uiteindelijk heb ik mijn nieuwe passie gevonden

in de keramiek. Door dat lesgeven ben ik met heel veel technieken bezig geweest, omdat ik dat nodig vond om een stapje mee te zetten met mijn leerlingen in hun proces. Alle technieken heb ik met mijn leerlingen meegedaan. Vandaar ook de verscheidenheid in het werk dat ik maak. Niettegenstaande dat de vormen altijd een beet-

Foto's bij dit artikel: Mels Boom

je op elkaar zijn afgestemd.' Het zijn inderdaad vaak dezelfde komvormen, die Fernand beschouwt als elementen waarmee installaties samengesteld kunnen worden. Hij toont ze ook op die manier, in zijn showroom en op markten: metalen kaders, waarbinnen negen kommen samen een geheel vormen. Naar believen op een andere manier te rangschikken.

De kommen zijn geglaazuurd en gerookstookt, sommige series zijn helemaal in terra sigillata of in porselein. Mooi gedraaid, met altijd een smalle voet. En met een ingekraste decoratie, meestal in een contrasterende kleur. Telkens komen dezelfde figuren terug, elementen van landschap, of spontane bewegingen, zoals het wuivende gras en de spiraal. Meestal, net als de kommen zelf, in een kader gezet. 'Die vorm is alles wat ik nodig heb. Ik zorg ervoor dat hij perfect gemaakt is, om zo een serene ondergrond voor de decoratie te krijgen. Die moet een eigen

spontaniteit krijgen en toch een geheel met de pot blijven.'

Oorspronkelijk maakte Fernand figuratief werk en had les bij de bekende Achiël Pauwels. Maar al gauw ontdekte hij hoe fijn draaien kan zijn en volgde workshops bij mensen als Joop Crompvoets en Erik Stockl. Hij begon gebruiksgoed te maken en doet dat nog steeds. 'Het lijkt wel of daar steeds meer vraag naar is. Veel bekende restaurants willen hun gasten op mooi serviesgoed serveren.' Hij heeft een enorme productie, die voor een groot deel in zijn zelf gebouwde houtoven gestookt wordt, met toevoeging van zout. Daarnaast staan er elektrische en gasovens in zijn werkplaats.

Fernand houdt nog steeds van lesgeven. Dat doet hij in zijn atelier, maar daarnaast geeft hij ook vaak workshops elders (bijvoorbeeld bij Aster Caemaert en bij La Céramique, zie pagina 38). Met zijn kennis en enthousiasme is hij een graag geziene docent.

Op de pagina's hierna laat Fernand Everaert zien hoe hij zijn kommen maakt.

1. Ik start altijd met een gelijke hoeveelheid klei, 750 gram, om een bepaalde vorm te maken. Deze klei is samengesteld met koffiedik. Wat organisch materiaal, dat bij het stoken wegbrandt en een structuur aan de klei geeft. Niet te ver openen omdat ik hele smalle bodempjes, voetjes, heb.

2-3. Ik draai de klei tot een goede centimeter boven het pijltje, om dan later de vorm heel perfect te kunnen uitdraaien.

4. Nu is de dikte ongeveer overal gelijk. Met twee lomers werk ik de wand verder af. Een rubberen lomer aan de binnenkant en een metalen buiten. Het voordeel is dat daar geen water bij nodig is. Daarnaast bepaal ik zo de vorm heel precies. Nu de vorm breder wordt, zakt hij ook wat naar beneden. Zo komt de rand precies op de goede hoogte.

5. Vervolgens haal ik het water er uit. Onderaan, bij de voet, haal ik nog een beetje klei weg. Ik laat het stuk altijd op de schijf staan. Ik snijd hem niet af, omdat de bodem zo klein is. Anders zou hij mogelijk een beetje vervormen en schuin gaan staan. Bij deze vormen gebeurt dat heel gauw. Bij het drogen komt de vorm vanzelf los.

6. Nu ga ik afdraaien. Ik heb tevoren een vormpje gedraaid, waar het stuk perfect op past.

7. Ik heb nog een hulpmiddeltje om de maat van mijn pot goed te krijgen: een flesdop. Ik laat die meedraaien.

8. Ik heb geprobeerd mijn vorm zo precies mogelijk te draaien. Op die manier hoef ik nu maar weinig af te draaien.

9. Met een plastic of metalen plaatje draai ik het oppervlak helemaal glad.

10-11. Voor de decoratie heb ik wat spullen klaargelegd: kartonnetjes,

gereedschapjes om te krassen en te polijsten. Met een kraspen breng ik rond een kartonnetje een kader aan. Ik maak er een tekening in, een zeelandschap. De inspiratie daarvoor was het waaiende gras aan het strand in Normandië. Ik maak er nog meer vlakjes bij om wat kleur te kunnen geven.

12. Die vlakjes polijst ik even met een steen.

13. Nu is het tijd om de terra sigillata in de vlakjes aan te brengen. Dat kan voor of na de ruwbak.

14-15. Ik krijg een mooie glans op de terra sigillata als ik het wat poets. Met de vinger of een stukje plastic zak.

16-17. Als de kom helemaal droog is, kan hij biscuit gebakken worden. Ik stook vrij laag, 850 °C, om straks goed te kunnen rookstoken. Daarna schuur ik hem en daarbij komt de structuur, die door de koffieprut ontstaan is, mooi tevoorschijn.

18-19. Ook op de biscuit kan ik terra sigillata aanbrengen. Dat doe ik hier op de decoratie van daarstraks. Met een sponsje wrijf ik het wat uit, zodat de kleur voornamelijk in de groeven blijft zitten.

20. Ik breng vaak wat verschillende kleuren aan.

21

22

21. Nu is het tijd om aan de binnenkant te glazuren. Er over gieten kan niet, dus ik ga de 50 ml die nodig is, afmeten en inbrengen met een spuit.

23

24

22. Ik draai de kom rustig rond, zodanig dat het glazuur tot precies boven aan het randje komt.

23. Met een ijzertje schraap ik aan de bovenkant van de kom iets van het glazuur weg. Zo krijg ik een mooie overgang. Als alle decoraties klaar zijn en droog, gepolijst en al, dan is het tijd om de tweede keer te bakken. Ik moet de stooktemperatuur goed kiezen, om het glazuur goed uit te laten smelten en toch de terra sigillata iets te laten sinteren. Bij 1020 °C klopt het allemaal.

25

26

24-25. En dan is het tijd om te gaan rookstoken. Ik gooi eerst vier of vijf handjes zaagsel in de ton, zet de pot er in en stook het geheel in mijn elektrische oven op 550 °C. De ongeglazuurde delen worden zo mooi zwart. Soms lukt dat niet helemaal en is het nodig nog een keer te rookstoken.

26. Ten slotte maak ik de pot schoon met een schuursponsje.

27

27. En zo ziet een afgewerkte pot er dan uit!

Klik hier voor de – speciaal voor de kleine K gemaakte – film (15 minuten) over Fernand Everaert, waarin hij laat zien hoe dit werk tot stand komt

de grote K

Nieuw: De kleine K is er nu ook op papier!

De grote K. Net als **de kleine K** gaat dit boek over keramiek, inspiratie en knowhow.

Hoe vind ik mijn eigen weg, mijn eigen stem, mijn eigen manier om me in klei uit te drukken? En als ik die wel al gevonden heb, hoe realiseer ik dan mijn werk? Met welke materialen, technieken en gereedschappen?

Dit boek gaat over inspiratie en knowhow. Het laat zien hoe bekende en beroemde kunstenaars hun inspiratie vinden en gebruiken om heel persoonlijk en karakteristiek werk te maken. En zij laten bovendien stap-voor-stap technieken zien waarmee dat werk gerealiseerd kan worden.

Vind nieuwe inspiratie, probeer nieuwe technieken uit. Combineer ze met wat u al doet. Lees over 45 interessante kunstenaars en ontdek hoe zij hun eigen weg gevonden hebben. Kijk in hun technische keukens. Bent u amateur of professional, galeriehouder of verzamelaar, dit boek zal een bron van inspiratie zijn.

Het grote **K** boek, HET grote KERAMIEK inspiratie en know-how BOEK, Mels Boom, 2016, Stichting k+K, 256 pagina's, A4 (210 x 297 mm), paperback, genaaid, gedrukt op papier met FSC-merk, kleur, Nederlandstalig, ISBN 978-90-825430-0-1, € 29,95.

Te koop via de **webshop van de kleine K**, winkels voor keramische materialen en op markten waar de kleine **K** aanwezig is.

Reacties op het boek:

Ik ben er erg blij mee. Wat een mooi boek is het geworden! Mijn complimenten!

Wat een aangename verrassing vond ik vanavond in mijn brievenbus ! Het grote K boek !

Wat een prachtige lay out en zacht aanvoelend papier. Kleuren mat gedimd en heel helder. Bizarre kunstenaars.

Ik heb vandaag een super verrassing gekregen.

What a pleasure to receive your book.

Hartelijke dank voor de toezending van het mooie Keramiek boek. Ben er blij mee.

Deze morgen vond ik jouw prachtige boek in onze brievenbus. Whow!!!

Kryoliet

Dit mineraal, natriumhexafluoraluminaat, werd in 1799 ontdekt in Groenland. Het wordt voornamelijk gebruikt bij de productie van aluminium. De belangrijkste oorspronkelijke mijnen zijn vrijwel uitgeput en het mineraal wordt dan ook vooral in synthetische vorm aangeboden.

Samenstelling

De algemene formule is Na_3AlF_6 . De grondstof is meestal maar weinig verontreinigd. Molecuulmassa 216, vrijwel geen gloeiverlies.

Klei

Kryoliet wordt niet gebruikt bij het samenstellen van kleimassa's.

Glazuur

Het mineraal wordt gebruikt voor het inbrengen van natrium. Het is een sterk smeltmiddel en verlaagt de viscositeit van de smelt. Het maakt het glazuur opaak. Omdat het geen zuurstof bevat, kan het helpen om reductie te verkrijgen. Kryoliet kan kleuren intenser maken en bevordert bij shino's de migratie van ijzer naar het oppervlak. Door het vrijkomen van gasvormig fluor bij hoge temperaturen kunnen glazuurfouten ontstaan (speldenprikken, blazen, kraters).

Kleur

Wit.

Uitzetting

Laag, $2,2 \text{ cm}^{-7}/\text{cm}/^\circ\text{C}$.

Smeltpunt

Circa 1000°C .

Veiligheid

De stof wordt opgenomen door het lichaam (longen, spijsverteringskanaal) en is schadelijk. Bij langdurige blootstelling is er een ernstig gezondheidsrisico. Gebruik een goed stofmasker (P3) en draag handschoenen.

Kosten

Circa $11,00 \text{ €/kg}$.

Veiligheids Informatie Bladen

Het werken met keramiekgrondstoffen is niet altijd zonder gevaar. Dat is algemeen bekend. Het gaat dan over de schadelijke effecten, die het gebruik en de toepassing kunnen hebben op de gebruiker en het milieu. Maar weet u per materiaal wat de gevaren zijn en hoe u een stof zo moet behandelen dat er geen gevaar ontstaat?

Al sinds 1991 is een fabrikant van gevaarlijke stoffen in de EU (toen nog EEG) verplicht om een VIB (Veiligheids Informatie Blad) aan professionele gebruikers mee te leveren of aan te bieden bij gevaarlijke stoffen. Deze bladen heten in de Verenigde Staten MSDS (Material Safety Data Sheet). Het informatieblad geeft niet alleen aan welke risico's aan een bepaalde stof verbonden zijn, maar ook voorschriften over andere situaties: hanteren, opslag, vervoer, brand, milieu, afvalverwerking en nog veel meer. De richtlijn is inmiddels (2006-2009, *gefa-seerd*) vervangen door de [REACH](#)-verordening. Deze nieuwe richtlijn moet ervoor zorgen dat mens en milieu beter beschermd kunnen worden door het doorgeven van uitgebreidere informatie.

De richtlijn legt de fabrikant weliswaar de verplichting op informatiebladen ter beschikking te stellen, maar alleen aan professionele gebruikers. Aan consumenten hoeft het niet, als op de verpakking voldoende informatie voor een veilig gebruik aanwezig is. Als aan beide soorten klanten wordt geleverd, zijn informatiebladen ook niet verplicht. Toch is het als gebruiker in veel gevallen goed om meer te weten dan de vaak summier informatie op de verpakking. U kunt het natuurlijk aan de leverancier vragen, maar op internet is ook heel veel te vinden. Als het in het Nederlands moet, kunt u bijvoorbeeld googelen op 'veiligheids informatie blad kopercarbonaat'. Of kijk op de algemene [chemielijst](#). Als het in het Engels mag, is de [website](#) van Laguna een hele goede.

Bij Belgische en Nederlandse leveranciers is in verschillende mate informatie te vinden. [Willems](#) heeft bij veel materialen een informatieblad, [Ve-Ka](#) ook, bij chemicaliën geeft [Keramikos](#) beknopte informatie bij elke grondstof en de moeite waard is de lijst die Victorine Reijseger op haar [website](#) heeft staan.

Op een VIB staan de volgende rubrieken:

- Identificatie van de stof of het mengsel en van de onderneming
- Identificatie van de gevaren
- Samenstelling van en informatie over de bestanddelen
- Eerstehulpmaatregelen
- Brandbestrijdingsmaatregelen
- Maatregelen bij accidenteel vrijkomen van de stof of het mengsel
- Hantering en opslag
- Maatregelen ter beheersing van blootstelling/persoonlijke bescherming
- Fysische en chemische eigenschappen
- Stabiliteit en reactiviteit
- Toxicologische informatie
- Ecologische informatie
- Instructies voor verwijdering
- Informatie met betrekking tot het vervoer
- Regelgeving
- Overige informatie

EG – Veiligheidsblad		BARIUMCARBONAAT	blad 2/4
8. MAATREGELEN TER BEHEERSING VAN BLOOTSTELLING EN PERSOONLIJKE BESCHERMING			
Bestanddelen met te respecteren grenswaarden in de werkplaats (TRGS 900): MAK waarde voor bA (E= inadembare fractie): 0,5 mg / m Algemene stofgrenswaarde 6A mg/m			
Persoonlijke bescherming			
Ademhaling: Stofinademing vermijden. Bij overschrijding van de MAK-waarde: stofmasker met partikelfilter (P2 (DIN 141) dragen.			
Aanraking met de huid vermijden: Beschermende handschoenen dragen. Aanbevolen materiaal: PVC, neopreen, rubber.			
Ogen: Goed aansluitende beschermingsbril dragen bij blootstelling aan stof. Wasgelegenheid met mogelijkheid tot spoelen van de ogen ter beschikking stellen.			
Lichaam: Beschermende handschoenen dragen en kledij beschermen.			
Algemene hygiëne: Stofvorming vermijden, stof niet inademen. Tijdens de arbeid niet roken, drinken of eten. Voor elke pauze handen en huid wassen. Uit de buurt houden van levensmiddelen.			
9. FYSISCH EN CHEMISCH EIGENSCHAPPEN			
Vorm:	Poeder		
Kleur:	Wit		
Geur:	Zonder geur		
Ontbrandingstemperatuur:	Onbrandbaar		
Kookpunt:	Geen		
Explosiegrens:	Niet explosief		
Wateroplosbaarheid:	Oplosbaar in water		
Dichtheid:	4,3 g/cm ³ (20°C)		
PH waarde:	Ca. 7-8 bij 100 g/l H ₂ O (20°C)		
Oplosbaarheid in water:	0,02 g / l		
10. STABILITEIT EN REACTIVITEIT			
Gevaarlijke ontbindingsproducten: Niet wateroplosbaar en sterk alkalisch bariumoxide bij thermische ontbinding Ontbindingstemperatuur >1400			
Gevaarlijke reacties: Contact met zuren vermijden : Reageert met zuren : vorming van kooldioxide.			
11. TOXICOLOGISCHE INFORMATIE			

TERRA SIGILLATA met FERNAND EVERAERT

INTENSIEVE DRAAIWEEK september 2016

In het rustgevende atelier van Aster Caemaert geeft FERNAND EVERAERT een intensieve workshop rond draaien en werken met Terra Sigillata.

In deze week zal het draaien gericht zijn op die techniek. Door het polijsten van het oppervlak, het gebruik van zelfgemaakte Terra Sigillata, door speciale stooktechnieken en een sterke vormgeving komen we tot prachtige resultaten.

Fernand is gul in het doorgeven van zijn kennis waardoor je met voldoende bagage huiswaarts keert en je experimenten thuis kan verder zetten! De workshop richt zich zowel naar beginnelingen als naar mensen die reeds veel gedraaid hebben.

Info en inschrijvingen: astercaemaert@hotmail.com of www.astercaemaert.be

LA CÉRAMIQUE

KERAMIEKCURSUSSEN IN FRANKRIJK

Leren en genieten in Cordes sur Ciel of la Borne
Werken onder leiding van professionele keramisten

In 2016 onder andere:

Shozo Michikawa - Japanse technieken

Fernand Everaert - terra sigillata

Frans Gregoor - porselein

Mathieu van der Giessen - groot draaien

Richard Dewar - zoutglazuur

Charlotte Poulsen - dierfiguren

Frank Theunissen - draaien en stoken

Klik hier

voor deze en veel meer cursussen

of kijk op www.laceramique.com | +33 (0)563537297

SBB
Gouda

Ambachtelijke opleiding
keramische technieken

SBB Gouda is dé
Nederlandse
keramiekopleiding.
Ook voor masterclasses
en korte cursussen.

**U bent van
harte welkom!**

SBB Gouda keramiek opleiding

Winterdijk 4a, Gouda

0182 - 515 274

www.sbbgouda.nl

Het nieuwe boek Klei, druktechnieken & meer...

Geschreven
door Netty Janssens

€ 54,-
Snel in huis?
Bestel nu via
de website

Maar liefst 192 pagina's dik: 22 hoofdstukken met vernieuwende technieken en materialen! Alles over druktechnieken geschikt gemaakt voor de keramiek: carbondruk en laserprints, transfers (ook rijstpapiertfers); extra uitleg over het gebruik van de computer hierbij én het bereiden van allerlei kleurmateriaal die specifiek ontwikkeld zijn voor deze technieken. Alles duidelijk uitgelegd en voorzien van veel stap-voor-stap foto's én met eenvoudige maatlepelrecepten.

Gratis shopper bij uw bestelling! →

Bestellen: www.ceramiccolor.nl

Keramikos Art Supplies

Nieuwe workshops en exposities

Alles over gietklei.

Bob van Schie.

Deze workshop is bedoeld voor zowel beginners als voor gevorderden. Er bestaan vele soorten mallen, vele gietmethoden, vele soorten gietklei. In deze workshop leren we de soorten en verschillen kennen.

We gaan werken met zowel aardewerk als porselein en daarbij oefenen met verschillende manieren van gieten en afwerken. Hierin leren we de traditionele methode voor reproductie maar gaan ook experimenteren om uit mallen unica's te maken.

Zaterdag 20 augustus 2016 van 10.00 - 16.00 uur

Delfts Blauw schilderen.

Paul Bartels is 48 jaar geleden begonnen als plateelschilder. Na een jarenlange opleiding intern bij de Koninklijke Porcelyene Fles te Delft, tegenwoordig bekend onder de naam Royal Delft, heeft hij de kans gekregen om zich het vak van ontwerper eigen te maken.

Tijdens deze workshop maakt u kennis met de wijze, waarop een schildering wordt opgebracht op een keramische vaas, bord of andere vorm. Wij gaan met onze eigen pigmenten op een biscuitgebakken tegel, bordje of vaasje op dezelfde wijze een decor overbrengen. Aan het eind van de les heeft u een delfts blauw ontwerp gemaakt dat u eventueel bij Keramikos kunt laten bakken.

Zaterdag 27 augustus 2016 van 10.00 - 16.00 uur

Geïnspireerd?!

Kom snel langs in onze winkel!

Alle cursusinformatie voor het nieuwe seizoen 2016 / 2017 ligt klaar bij Keramikos.

Meer info: keramikos.nl of info@keramikos.nl

**Keramiek- en Beeldhouwmarkt in Den Haag
27 en 28 augustus 2016 van 10.00 tot 17.00 uur**

De inspiratie website:
de blik op de wereld van de keramiek

en... actueel nieuws op de
Facebookpagina

**Advertentiemateriaal voor het volgende
nummer graag aanleveren
voor 15 augustus**

DIT IS EEN REGELADVERTENTIE. Dus zonder
plaatjes. En dus goedkoper: maar € 1,50 / regel.
Naar wens uitgevoerd: met **kleur**, *cursief* of **vet**.
EEN GROTE KOP KOST NIETS EXTRA! Er gaan
dan wel minder tekens op een regel... Dit jaar de
eerste plaatsing gratis! Deze advertentie kost
€ 10,50. [Klik](#) om contact op te nemen.

Kleispul

klei, gereedschappen,
grondstoffen, glazuren
Musselweg 119, Mussel
www.kleispul.nl

Schrijven voor de kleine K?
Ook een passie voor keramiek én voor schrijven?

Meld je aan!

Word deel van het succes!

Foto van de maand

Rauw magnesiumglazuur. Foto: Mels Boom

Ook een leuke of mooie of interessante of gekke foto? Stuur hem op om hier te publiceren!

Podium

Iets om niets

‘Van meet af aan was ik in mijn werk in verzet, dat zeg ik nu op oudere leeftijd, dat heb ik nooit eerder erkend, maar ik was in verzet’ – Helly Oestreicher.

De rode draad in het veelzijdige oeuvre van [Helly Oestreicher](#) (1936) is het creëren van vormen die de ruimte betrekken bij het object. De ruimte, het niets ten opzichte van het iets, is voor Oestreicher de focus van haar werk en net zo belangrijk als het materiaal dat bestaat. Zo maakte zij in de jaren zestig keramische vormen waarmee zij *het niets* omvatte. Met deze *anti-potten*, zoals Oestreicher ze rebels noemde, brak zij met de traditie van functionele keramiek.

Aanleiding voor de tentoonstelling **Iets om Niets** is de schenking van acht werken door de inmiddels tachtigjarige Oestreicher aan het Gemeentemuseum Den Haag. Samen met de vroege werken die zich al in de collectie bevinden en aanvullingen uit haar eigen collectie, geeft de tentoonstelling een rijk overzicht van haar oeuvre.

Met jeugdige nieuwsgierigheid blijft Helly Oestreicher onderzoek doen naar het gebruik van diverse materialen om de wezenlijke eigenschappen ervan te kunnen bespelen. Zo ontstaan vaak ongewone combinaties van keramiek en glas, brons en porselein of bakstenen en glas. Haar beelden intrigeren, lijken op weg naar zichzelf en als zodanig op zoek naar transformatie van de zeggingskracht van vorm en materiaal. Een werk is voor Oestreicher ‘af’ als het zelfstandigheid heeft gekregen.

Ter gelegenheid van de tentoonstelling is een korte film gemaakt door filmmaker Bernd Wout-huysen, waarin Helly Oestreicher in gesprek met kunstenares Beppe Kessler zelf haar werkwijze toelicht.

t/m 21 augustus

[Gemeentemuseum Den Haag](#)

Stadhouderslaan 41, 2517 HV Den Haag

Open: dinsdag t/m zondag 11 - 17

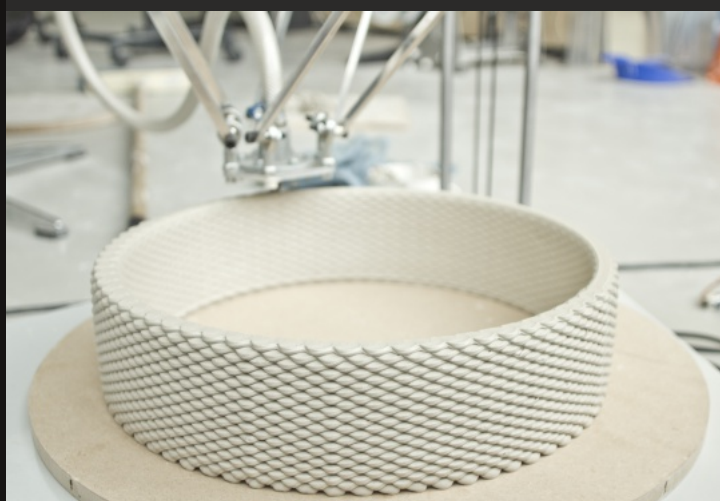
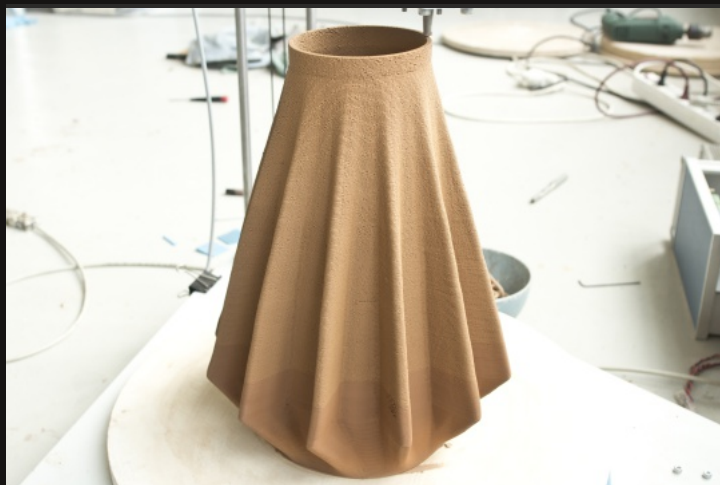

Op de vorige pagina: **Netwerk 4 kleuren**, 2003, 15 x 87 x 78 cm

▲ **Netwerk 3 kleuren**, 2003, 9 x 61 x 58 cm

▼ **Paar**, 1988, h 125 cm

3D in Princessehof

Keramiekmuseum Princessehof zet sinds afgelopen voorjaar design in de schijnwerpers. Een nieuwe serie designtentoonstellingen startte op 27 februari met Olivier van Herpt en zijn zelfgemaakte 3D-kleiprinter. De succesvolle jonge ontwerper zet hiermee een nieuwe stap in het maken van keramiek. Laagje voor laagje wordt de klei geprint, waardoor de keramische objecten een fijne, strakke textuur krijgen die met de hand onbereikbaar is. De tentoonstelling **Design #1 Olivier van Herpt** laat tot en met 2 oktober 2016 de machine en de geprinte objecten zien.

t/m 2 oktober

Keramiekmuseum Princessehof

Grote Kerkstraat 11

8911 DZ Leeuwarden

Open: dinsdag t/m zondag 11 - 17

lees
meer

Sexy ceramics

Historische afbeeldingen, verborgen symbolen en bekende liefdesverhalen uit Oost en West vormen een belangrijk onderdeel van deze tentoonstelling. Courtisanes, femmes fatales, sensuele muiltjes en ondeugende herderstaferelen tonen een wereld vol verleiding. Het explicietere werk zal te zien zijn in de zaal met de peepshow, waarvoor een leeftijdsgrens van 16 jaar gehanteerd wordt.

De voorwerpen die getoond worden komen uit de privécollectie van kunstverzamelaar Ferry Bertholet, kunstschilder, schrijver, collectionneur en restaurator. Hij werd geboren in 1952 en studeerde van 1970 tot 1976 aan de Rijksacademie voor Beeldende Kunst in Amsterdam. Hij staat bekend als kenner van Chinese erotische kunst en Japanse prenten. Van zijn hand zijn inmiddels zes kunstboeken in verschillende talen uitgebracht. In 2014 was de Chinese erotische collectie van de Bertholet collectie te zien in Sotheby's Art Gallery te Hong Kong. Vervolgens werden enkele van de belangrijkste stukken gebruikt in tentoonstellingen van het British Museum, het Berkeley Art Museum, De Nieuwe Kerk en het Rijksmuseum te Amsterdam.

t/m 9 juli 2017

Keramiekmuseum Princessehof

Grote Kerkstraat 11

8911 DZ Leeuwarden

Open: dinsdag t/m zondag 11 - 17

lees
meer

Something to believe in

Een getergde Hitler in zijn atelier, een afgehaakt zwartepietenhoofd en een Jezus met overgewicht. Het werk van keramist Joost van den Toorn (Amsterdam, NL, 1954) is kritisch en provocerend, maar werkt ook op de lachspieren. In zijn kenmerkende lichtvoetige stijl neemt hij grote thema's als oorlog, kunst met een grote K en religie op de hak, maar geeft hij net zo goed de gewone mens en het dier ervan langs.

Van den Toorn verkent graag de grenzen. Sinds 1980 maakt hij keramisch werk waarin hij beelden uit het 'collectieve geheugen' vermengt met verhalen uit filosofische, literaire en historische bronnen. Tegenstellingen als goed en fout, held en antiheld of lage en hoge cultuur keren vaak terug. Door deze tegenstellingen met humor en ironie te belichten, zet hij de kijker aan het denken.

In dezelfde periode is in het Groninger Museum een tentoonstelling met beeldhouwwerk van Joost van den Toorn te zien.

t/m 8 januari 2017

Keramiekmuseum Princessehof

Grote Kerkstraat 11, 8911 DZ Leeuwarden

Open: dinsdag t/m zondag 11 - 17

Groninger Museum

Museumeiland 1, 9711 ME Groningen

Open: dinsdag t/m zondag 10 - 17

lees
meer

Kunst + Handwerk

Kunst en ambacht lijken voor wat keramiek betreft tegenpolen. In dit brede gebied speelt ook design een rol. Terwijl keramiek in de beeldende kunst op het ogenblik als veelbelovend wordt gezien, moeten bedrijven die keramiek maken, vechten om te overleven. De tentoonstelling probeert met werk uit de eigen verzameling van het Keramion antwoord te geven op vragen, die te maken hebben met de betekenis van de begrippen kunst, ambacht en design.

t/m 28 augustus

Keramion

Bonnstraße 12

D-50226 Frechen, Duitsland

Open: dinsdag t/m vrijdag 11 - 17

zaterdag 14 - 17, zondag 11 - 17

lees
meer

Robert Sturm

Het Keramion heeft een uitgebreide verzameling werk van Robert Sturm (1935-1994), die als keramist voornamelijk in Duitsland bekend was. Deze tentoonstelling laat de ontwikkeling van zijn oeuvre zien aan de hand van ongeveer zeventig stukken. Sturm was wars van conventies en heeft duidelijk zijn eigen weg gevonden. Zijn werk, opgebouwd uit fragmenten, refereert aan kwetsbaarheid en breekbaarheid.

t/m 28 augustus

Keramion

Bonnstraße 12

D-50226 Frechen, Duitsland

Open: dinsdag t/m vrijdag 11 - 17

zaterdag 14 - 17, zondag 11 - 17

lees
meer

*Pablo Picasso, waterkan **Colombe**, circa 1954*

Modern Klassiek

De grote kunstenaars uit de eerste helft van de twintigste eeuw kennen we vooral als schilders en beeldhouwers. De kunstgeschiedenis heeft zich lang gericht op deze disciplines, waardoor soms aanzienlijke delen van hun oeuvre over het hoofd werden gezien. De meeste klassiek-moderne kunstenaars waren namelijk alleskunnens: zij maakten grafiek, ontwierpen textiel of theaterdecors en werkten nauw samen met ambachtslieden om hun visie vorm te geven.

De tien klassiek-moderne kunstenaars in deze tentoonstelling zijn bekend bij een groot publiek. Alle tien hebben langere tijd in Frankrijk gewoond en gewerkt. De meesten kenden elkaar en soms daagden ze elkaar uit nieuwe wegen in te slaan. Zo stimuleerde Picasso zijn collega's Chagall en Braque met keramiek te gaan werken. Regelmatig werkten ze ook in dezelfde uitvoerende ateliers. Bij alle tien keren de hun kenmerkende thema's en onderwerpen terug in de sieraden en keramiek.

t/m 2 oktober

Stedelijk Museum 's-Hertogenbosch

De Mortel 4

5211 HV 's-Hertogenbosch

Open: dinsdag t/m zondag 11 - 17

lees
meer

Arita Porselein van nu

Voor het eerst in vierhonderd jaar wordt een Japanse traditie door hedendaagse ontwerpers onder handen genomen. Het Nederlandse ontwerpersduo Scholten & Baijings en de Japanse ontwerper Teruhiro Yanagihara creëerden, tezamen met een keur aan internationale ontwerpers, een eigentijdse collectie Arita-porselein. De resultaten werden in april gepresenteerd tijdens de *Salone del Mobile* in Milaan en aansluitend in het Aziatisch Paviljoen van het Rijksmuseum met passende objecten uit de Rijksmuseumcollectie.

t/m 9 oktober
Rijksmuseum
Museumstraat 1
1071 XX Amsterdam
Open: maandag t/m zondag 9 - 17

lees
meer

Zomerexpositie

Ook dit jaar is in de zomer bij Beelden in Gees het werk van diverse interessante keramisten te zien. Het kleurrijke porselein van Judith de Vries, de prehistorische bizons van Ule Ewelt, robuuste mannen en vrouwen van Maria Stams, de perfecte vormen van Olav Slingerland, betoverende vrouwen van Paz Sanz Fle en de klassieke vormen van Beatrice Gunschera. Er valt weer veel te genieten in de tuin en galerie!

t/m 25 september
Galerie en beeldentuin Beelden in Gees
Schaapveensweg 16
7863 TE Gees
Open: woensdag t/m zondag 12 - 17

lees
meer

Kleipers

teja van hofen, *toost op de toekomst*, 2003

Yumiko Yoneda, *Inner shape no. 11115*, 2015, modelleerpasta, gips, polystyreen, 51 x 35 x 30 cm. Foto: Eric de Vries

Ontmoeting

In de Koornmarktspoort vindt een bijzondere ontmoeting plaats tussen het werk van teja van hofen en Yumiko Yoneda. De 14de eeuwse stadspoort nodigt beide kunstenaars uit hun werk te verhouden tot de rode bakstenen muren, ronde torens, diverse nisjes en een zolder als een omgekeerd schip. De ingetogen witte en grijze bolvormen van Yumiko Yoneda versterken de monumentaliteit, terwijl teja van hofen het contrast zoekt door kleur, beweging en zachte materialen toe te voegen.

t/m 18 september
Stedelijk Museum Kampen
Koornmanspoort, IJsselkade 1
8261 AB Kampen
Open: dinsdag t/m zaterdag 11 - 17
zondag 13 - 17

lees
meer

Collectie Fuchs

Het echtpaar Hans en Inge Fuchs begon keramiek te verzamelen in 1988. Dat ging er meteen nogal fanatiek aan toe, ze bezochten galeriën en keramiekmarkten in het hele land. Ook Loes & Reinier. Daar kochten ze hun eerste verzameltrofeeën. Het monumentale steengoed-object van Michel Gardelle zette daarbij de toon. De verzameling Fuchs werd een hele breedte; niet alleen keramiek maar ook papierkunst, constructivistische perspex objecten en etnische zilveren sieraden. Uiteindelijk omvat de collectie rond de 1300 stuks keramiek.

Hans Fuchs is nu 78 jaar en beiden beseffen dat hun verzameling onvermijdelijk uiteen zal vallen. Zij hebben besloten te gaan ontzamelen. Telkens zullen zij een deel van het werk onder de aandacht van liefhebbers brengen. De eerste honderd stukken zijn nu geselecteerd en zijn bij Loes & Reinier te zien.

t/m 13 augustus
Loes & Reinier International Ceramics
Korte Assenstraat 15
7411 JP Deventer
Open: woensdag t/m vrijdag 11 - 18
zaterdag 11 - 17

lees
meer

Kleipers

Joyce Altheer

De constructies van Joyce Altheer zien er heel eenvoudig uit. Ze lijken ergens toe te dienen, een mechanische functie te hebben, maar het wordt niet duidelijk welke. Verrassende objecten, die nieuwsgierig maken naar hun betekenis. Werk met een heel eigen stijl.

hele maand augustus
European Makers Gallery
Spiegelgracht 2a
1017 JR Amsterdam
Open: woensdag t/m zaterdag 12 - 17

lees
meer

Trechterbeker vondst maart 2015, foto: Carolien Prins

Trechterbekers

Naar aanleiding van de opgravingen van de 5000 jaar oude grafvelden in Dalfsen, voorjaar 2015, toont Beeldentuin Witharen werk van tien keramisten uit de omgeving, die zich hebben laten inspireren door de trechterbekers die gevonden werden. Naast hun werk zijn foto's te zien van de opgravingen en door schoolkinderen gemaakte trechterbekers.

De deelnemende keramisten zijn: Martha Frets, Elze Klute, Lia van Rhijn, Harma Cellarius, Leo Broos, Job Heykamp, Tjabel Klok, Miny van Enckevort, Nirdosh Petra van Heesbeen en Thea Dijkema.

t/m 2 oktober
Beeldentuin Witharen
Witharenweg 24
7738 PG Witharen
Open: donderdag t/m zondag 11 - 17

lees
meer

Aldo Bakker - Pause

Overzichtstentoonstelling gewijd aan de Nederlandse ontwerper Aldo Bakker. Als zoon van ontwerpers Gijs Bakker en Emmy van Leersum kende hij zijn hele leven de creatieve wereld al. Hij startte als ontwerper van sieraden, maar inmiddels omvat zijn repertoire ook kleine voorwerpen en meubels. Aldo is wars van -ismes en gaat zijn eigen persoonlijke weg met een zeer persoonlijke vormtaal.

*t/m 14 augustus
Site du Grand-Hornu
Rue Sainte-Louise, 82
B-7301 Hornu, België
Open: dinsdag t/m zondag 10 - 18*

lees
meer

Femke Woltering

Deze zomer verzorgt Femke Woltering de vierde editie van Witte Olifanten. Deze jonge kunstenaar studeerde in 2014 af aan de Rietveld Academie in Amsterdam. De haast existentiële vraag die haar beheerst, is: 'Ben ik in staat autonome beslissingen te nemen of zijn het de chemische processen in mijn lichaam die de beslissingen nemen?' De ervaring dat ons lichaam ons faciliteert maar ook beperkt en definieert, tezamen met de invloed van de omgeving en de condities van het materiaal, verwerkt ze in organische amorfe structuren van klei.

*t/m 1 oktober
Witte Olifanten
Ceresstraat 1 en 2
9502 EA Stadskanaal
Open: dinsdag t/m vrijdag 13 - 17
en elke 1e zondag v/d maand 14 - 17*

lees
meer

Terry Davies

Speciaal voor Theemaas maakte Davies (GB, 1961) een serie werk, gebaseerd op een techniek die hij in de jaren 80 ontwikkelde. Hij noemt het resultaat *pelle d'elefante* (olifantenhuid). En terecht, want het oppervlak van de stukken geeft precies die indruk. Het nieuwe werk is ook een verdere ontwikkeling van zijn houtgestookte theekommen. Ze hebben een delicate oppervlaktestructuur, ontstaan door de combinatie van nieuwe glazuren met de as uit de houtoven.

Davies werd in de late jaren 70 opgeleid in de Leachtraditie. Hard werken, discipline, maar zeker veel leren. Het geeft hem nog steeds de nodige energie. Hij woont en werkt in Toscane (IT) en is wereldwijd bekend als pottenbakker.

1/m 10 september
Galerie Theemaas
Karel Doormanstraat 469
3012 GH Rotterdam
Open: dinsdag t/m zaterdag 9 - 17.30
zondag 12 - 17

lees
meer

Duo Expo

De abstracte sculpturen van Monika Debus en Daphne Corrégan tonen het zelfbewustzijn van twee sterke vrouwen. Het repertoire van Daphné Corrégan uit Frankrijk is bekend bij het Terra publiek. Het werk van Monika Debus uit Duitsland wordt voor het eerst hier getoond. De kracht van hun werk zit in de eenvoud en eigenheid van vorm en decoratie.

27 augustus t/m 24 september
Galerie Terra Delft
Nieuwstraat 7
2611 HK Delft
Open: woensdag t/m vrijdag 11 - 18
zaterdag 11 - 17 uur
1e zondag v/d maand 13 - 17

lees
meer

Kunst en Ambacht

In *DeKunsttuin* is de expositie *Kunst en Ambacht* te zien, waaraan meer dan 20 kunstenaars deelnemen.

Dit jaar is er in de 30 are grote tuin en in de galerie/werkplaats werk te zien dat is gemaakt van diverse materialen, zoals hout, hardsteen, email, glas en keramiek.

Ook zijn producten van de Collectie Veenhuizen te koop bij *DeKunsttuin*.

t/m 18 september
DeKunsttuin
Hospitaallaan 19
9341 AG Veenhuizen
Open: woensdag t/m zondag 12 - 17

lees
meer

Céramique botanique

De schoonheid van de natuur kan overwel­ digend zijn. Bloemen, bladeren, knoppen en zaaddozen hebben de meest wonderlijke vormen. Niet voor niets inspireren deze al eeuwen­ lang kunstenaars en worden ze door hen vereeuwigd op het doek, papier of, zoals in deze expositie, in klei. Expositie *Céramique botanique - planten en bloemen in klei*, in Kera­ miekcentrum Tiendschuur Tegelen.

t/m 25 september
Keramiekcentrum Tiendschuur Tegelen
Kasteellaan 8
5932 AG Tegelen
Open: dinsdag t/m zaterdag 14 - 17
zondag 11 - 17

lees
meer

Amp Smit

Amp Smit werkte als ontwerper van zowel decors als modellen in 1929/30 bij de NV Plaatteelbakkerij Zuid-Holland, Gouda. Voor zijn komst naar de NV Plaatteelbakkerij Zuid-Holland in Gouda begin 1929, werkte Amp Smit aan wandschilderingen en glas-in-lood voor onder andere De Gruyter. Na zijn vertrek eind 1930 maakte hij zijn verdere leven als vrij kunstenaar schilderijen, aquarellen en tekeningen, beïnvloed door Picasso en Chagall. In deze expositie ligt de nadruk op zijn extravagante keramiek, gemaakt in Gouda in amper twee jaar tijd.

t/m 9 oktober
Museum Gouda
Achter de Kerk 14
2801 JX Gouda
Open: dinsdag t/m zondag 11 - 17

lees
meer

Klimaatverandering

De gevolgen van klimaatverandering als bron van inspiratie. Tentoonstelling met werk van Anja de Jong en Trudy Kunkeler bij Ateliers 22.

Anja de Jong toont werk uit het fotografieproject *Ice Edge – IJsgrens* over haar zoektocht naar de nieuwe ijsgrens. Daarnaast exposeert De Jong nieuw werk uit het project *Monuments of Climate Change*; een *work in progress* binnen Nederlandse grenzen waarin waterproblematiek en geschiedenis samenkomen.

Trudy Kunkeler exposeert keramische objecten die gezamenlijk een landschap vormen; een stad door de zeespiegel overstegen. Het tentoongestelde werk heeft als titel *Architectonische constructies* met als ondertitel *Après nous le déluge*.

t/m 7 augustus
Ateliers 22
Gravenstraat 22
3311 BC Dordrecht
Open: zaterdag t/m zondag 12 - 17

lees
meer

Helden van klei en papier

Het Koninklijk Museum van Mariemont laat een selectie van stukken uit de verzameling van de Antwerpse antiquair Charles Van Herck zien. Deze collectie, van nationaal belang, bestaat uit 110 terracotta's en meer dan 700 oude tekeningen, allemaal gemaakt tussen de 16de en 19de eeuw door beroemde beeldhouwers uit de vroegere Nederlanden of het huidige België.

t/m 20 november
Musée Royal de Mariemont
Chaussée de Mariemont, 100
B-7140 Morlanwelz,
België
Open: dinsdag t/m zondag 10 - 18

lees
meer

Foto: Yna van der Meulen

Markt & Beurs

Keramiekmarkt Den Haag

Lange Voorhout

Open: 27 en 28 augustus 10 - 17 uur

Keramisto

Recreatieterrein Mookerplas, Plasmolen
(Milsbeek)

Open: 17 en 18 september 10 - 18 uur

lees
meer

De inspiratie website:
de blik op de wereld van de keramiek
en... actueel nieuws op de
Facebookpagina

Nog meer publicaties over inspiratie en knowhow

Colofon

De kleine K

Dit onafhankelijke digitale keramiekmagazine biedt inspiratie en knowhow over keramiek. Voor amateurs en professionals. Onafhankelijk, met informatie waar u wat mee kunt.

Uitgever

Stichting k+K, secretariaat: Montpalach, F-82140 Saint-Antonin Noble Val
<http://inspiratie.ceramic.nl> en deKleineK.nl,
inspiratie@ceramic.nl.

Publicatie

De kleine K verschijnt rond het begin van elke maand. Het aantal pagina's is variabel. Niet meer dan een derde van het aantal pagina's is gewijd aan advertenties.

Abonnementen

kunnen alleen online afgesloten worden. Aanmelden kan [hier](#). Wijzigen en opzeggen kan via het adres onder in de mail, die bij aanmelding werd toegestuurd; u vindt het adres ook in de mail die elke maand het verschijnen van een nieuw nummer aankondigt. Abonnementen lopen van het eerste nummer na aanmelding tot en met het laatste nummer voor opzegging. Oude nummers kunnen gratis van de website gedownload worden.

Prijs

Dit magazine is gratis. Advertenties en donaties houden het zo.

Adverteren

De tarieven zijn aantrekkelijk. Op de [tarievenkaart](#) vindt u ook informatie over aanleverspecificaties, kortingen en dergelijke. Verdere informatie kunt u [aanvragen](#). Door te adverteren sponsort u de kleine K en werkt u mee aan continuïteit.

Geïnspireerd?

Investeer in verrijking van de keramiekwereld en houd de kleine K gratis. Dat kan door te adverteren of te doneren. Elke donatie is heel

erg welkom. Maak een bedrag over naar IBAN NL68INGB0007343733 t.n.v. Stichting k+K.

Inhoud

Samenstelling en grafische vormgeving, teksten (tenzij anders aangegeven): Mels Boom. Foto-verantwoording: als door kunstenaars geleverd. Aan deze uitgave droegen bij: Fernand Everaert, Teresa Gironès, Elvira Groenewoud, Frances Lambe, Guy Marshall-Brown, Yna van der Meulen.

Kopij

Werk mee aan een volgende uitgave! Kopij kan, alleen in digitale vorm, altijd ingeleverd worden bij inspiratie@ceramic.nl. Beeldmateriaal moet van voldoende resolutie zijn (minstens 1500 x 2500 pixels, niet gecomprimeerd) en vrij van rechten. De inzender van tekst en beeldmateriaal vrijwaart de uitgever voor aanspraken van derden. Teksten en afbeeldingen kunnen bewerkt worden.

Het maken van keramiek is niet altijd zonder risico's; goede voorbereiding en kennis terzake is noodzakelijk. De informatie in deze uitgave is met zorg samengesteld, maar de samenstellers kunnen niet aansprakelijk gesteld worden voor de juistheid ervan.

© Alle rechten voorbehouden. Teksten en afbeeldingen in deze uitgave zijn beschermd tegen kopiëren. Het opheffen van deze bescherming is niet toegestaan. Printen voor eigen gebruik, kopiëren van de integrale uitgave en het doorgeven daarvan mogen wel.

[inspiratie website](#) | [contact](#) | [gratis abonnement](#)

[Download](#) verschenen nummers.

Bezoek de [Facebookpagina](#) met actueel nieuws of het [forum](#) voor vragen en opmerkingen.

